

สรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้ได้พบว่าคนต่างชาติดำเนินทางเข้ามายังประเทศไทยมีทั้งที่เข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย และที่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย เมื่อไม่นับกลุ่มนักท่องเที่ยวแล้ว ผู้เข้าเมืองส่วนใหญ่จะเป็นผู้เข้ามาทำงานและเป็นผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย กลุ่มผู้เข้าเมืองประกอบด้วยชาวพม่า (รวมชนกลุ่มน้อยต่างๆ จากประเทศพม่า) จีน (รวมชนกลุ่มน้อย) ลาว เขมร มาเลเซีย บังกลาเทศ ปากีสถาน อินเดีย กลุ่มตะวันออกกลาง ชาวญี่ปุ่น ชาวยุโรปและชาวแอฟริกัน กลุ่มผู้ย้ายถิ่นเหล่านี้เดินทางเข้ามาทั้งทางอากาศและทางบก และเข้ามาพำนักในประเทศไทยเป็นเวลายาวบ้างสั้นบ้าง

เมื่อพิจารณาผลกระทบของการย้ายถิ่นต่อความมั่นคงได้พบว่ากลุ่มผู้เข้าเมืองทำให้เกิดผลกระทบของการย้ายถิ่นต่อความมั่นคง กลุ่มผู้เข้าเมืองทำให้เกิดผลกระทบระยะสั้น ต่อความมั่นคง 4 ด้าน ได้แก่ ละเมิดกฎหมายและความเป็นระเบียบของสังคม การคุกคามความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุกคามความมั่นคงทางสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงทางการเมืองการทหารและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำหรับผลกระทบต่อความมั่นคงมี 3 ด้าน ได้แก่ การตกค้างอยู่ในประเทศไทยโดยเข้ามาตั้งหลักแหล่ง การกีดกันชนคนต่างชาติและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ และความต้องการได้สัญชาติ, สิทธิในฐานะพลเมืองและสวัสดิการสังคม กลุ่มคนเข้าเมืองที่ถูกคุกคามความมั่นคงโดยการละเมิดกฎหมายได้แก่ แก๊งอาชญากรรมจากทุกประเทศโดยเฉพาะแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติ กลุ่มที่ถูกคุกคามความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้แก่ แรงงานผิดกฎหมายจากพม่า ลาว เขมร และบังกลาเทศ กลุ่มที่ถูกคุกคามความมั่นคงด้านสาธารณสุขได้แก่ ชาวพม่า จีน ลาวและเขมรที่เป็นพาหะนำโรคติดต่อเข้ามาแพร่เชื้อและการขาดอนามัยชุมชนของคนเหล่านี้ กลุ่มที่ถูกคุกคามความมั่นคงทางการเมืองการทหารและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้แก่ กลุ่มต่อต้านชาวกะเหรี่ยงพุทธจากพม่า (DKBA) ที่รุกคืบเข้ามาในเขตแดนไทย กลุ่มม็องถ้ำกระบอกที่มาจากพม่า กลุ่มลักลอบข้ามแดนไปยังมาเลเซียที่เป็นบังกลาเทศ และกลุ่มผู้ก่อการร้ายจากมาเลเซีย ปากีสถาน และอินเดียและกลุ่มผู้ก่อการร้ายสากลจากตะวันออกกลาง

ในแง่การปฏิบัติงานและประสานงานด้านคนเข้าเมือง สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกรมตำรวจเป็นหน่วยงานหลักที่ปฏิบัติงานและประสานงานกับตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน ภายในกรมตำรวจ ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงกลาโหม ในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงาน ปัญหาที่เกิดในการดำเนินงานเกิดจากความอ่อนแอของระบบตรวจคนเข้าเมือง

เนื่องจากขาดกำลังคนและทรัพยากร มีความย่อหย่อนในการติดตาม ควบคุมและจับกุมผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ขาดการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติหลักและผู้ปฏิบัติรอง และมีการทุจริตของข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจและเอกชนที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการละเมิดกฎหมายคนเข้าเมือง

อภิปราย ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสองส่วนใหญ่ๆ ส่วนแรกคือ ข้อมูลว่าด้วยการย้ายถิ่นหรือเดินทางเข้ามายังประเทศไทยของกลุ่มต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมของกลุ่มเหล่านี้ที่จะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย ข้อค้นพบส่วนที่สองคือ ระบบและกระบวนการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยซึ่งมีบทบาทในการรองรับปรากฏการณ์คนเข้าเมือง จากข้อค้นพบที่ได้สรุปมาอาจระบุประเด็นที่ควรมีการอภิปรายโดยตั้งเป็นประเด็นคำถามได้สามข้อดังนี้

-จะใช้เกณฑ์ใดในการเลือกว่าควรเร่งผลักดันกลุ่มใดและควรปฏิบัติต่อกลุ่มใดด้วยมาตรการของการกักตมกีดกัน

-ทำอย่างไรกลุ่มผู้ย้ายถิ่นหรือผู้เข้าเมืองที่พิจารณาว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงจะเดินทางออกไป

-ทำอย่างไรจะปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ย้ายถิ่นหรือเข้ามาพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานและไม่เป็นภัยคุกคามความมั่นคง ได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นคำถามทั้งสามข้อมีความเกี่ยวพันกันและต้องเริ่ม โดยการตอบคำถามข้อที่หนึ่งให้ได้ก่อนจึงจะตอบข้ออื่นๆ ได้ตามมา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอมาตรการต่างๆ ที่จะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการย้ายถิ่นที่มีต่อความมั่นคงของประเทศไทย ในที่นี้จะนำข้อเสนอเหล่านั้นมาแยกกลุ่มตามความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติดังนี้

กระทรวงมหาดไทย

1. ดำเนินมาตรการด้านปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อสร้างความตื่นตัวในหมู่ประชาชนชาวไทย ว่าด้วยภัยคุกคามความมั่นคงที่เกิดจากผู้ย้ายถิ่นบางกลุ่ม เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนเหล่านี้ และเรียกร้องความร่วมมือจากกลไกของรัฐระดับท้องถิ่นในการเฝ้าระวังผู้หลบหนีเข้าเมือง

โดยผิดกฎหมายและผู้เข้าเมืองที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย (อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายสากล)

2. กำหนดลำดับความสำคัญให้แก่ปัญหาคนเข้าเมืองในลำดับต้น จัดสรรทรัพยากรและบุคลากรให้สดม. และตำรวจท้องที่เพื่อการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตลาด การจับกุมและการลงโทษผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และคนต่างชาติที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ประสานงานการจัดการและการแก้ปัญหาคนเข้าเมืองระดับกรมภายในกระทรวงและระดับระหว่างกระทรวง
4. ดำเนินการเคลื่อนย้ายกลุ่มผู้ย้ายถิ่นที่มีพฤติกรรมต่อต้านรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านมิให้ปฏิบัติการในเขตแดนไทย

สดม., กรมตำรวจ (และสันติบาล)

1. ระดมตรวจจับ กวาดล้าง และส่งกลับผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและผู้เข้าเมืองที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย ตรวจตราและลงโทษคนไทยที่ให้ที่พักพิงและว่าจ้างผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง
2. วางแผนการส่งกลับแรงงานต่างชาติที่ทำงานครบสองปีหลังจากการผ่อนผัน และวางแผนผลักดันและส่งกลับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทุกกลุ่ม
3. เร่งจัดทำห้องกักให้เพียงพอ และเร่งดำเนินการด้านข้อมูลบัตรขาเข้า-ออก และข้อมูลผู้เข้าเมืองอื่นๆ ตลอดจนข้อมูลผู้ถูกผลักดันเพื่อการตรวจสอบติดตาม และป้องกันการลักลอบเข้าเมืองอีกครั้ง
4. เพิ่มบทลงโทษผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผู้ให้การพักพิง ผู้ว่าจ้างและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ละเลยการตรวจจับ ควบคุมและส่งกลับผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และดูแลให้มีการบังคับใช้ตามกฎหมายโดยเคร่งครัด รวมทั้งเจ้าของห้องพัก บ้านพักที่คนต่างชาติอาศัยอยู่รายงานให้ทางการทราบ
5. พิจารณาทบทวนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 หรือจัดทำพระราชกำหนดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาคนเข้าเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป
6. จัดทำระบบข้อมูลคนเข้าเมืองทางคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงได้ระหว่างด้านตรวจชายแดน สดม. สันติบาล กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการต่างประเทศ โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย ประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศในการต่อวีซ่าให้คนเข้าเมือง
7. ปรับบทบาทของคณะกรรมการพิจารณาคคนเข้าเมืองให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาคนเข้าเมืองในปัจจุบัน โดยเฉพาะให้ครอบคลุมปัญหาผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

8. ปรับและเกลี้ยกระจายกำลังพลของสศม. โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคให้เหมาะสมกับจำนวนคนเข้าเมืองตามด่านต่างๆ

กระทรวงการต่างประเทศ

1. ดำเนินการทูตเชิงรุก ในการแก้ปัญหาคนเข้าเมืองโดย

ก. กำหนดมาตรการที่เคร่งครัดขึ้นในการออกวีซ่าเข้าประเทศไทย กำหนดโควต้าเข้าประเทศให้แก่คนบางสัญชาติ และโควต้าวีซ่าที่ออกให้ ณ สถานทูตแต่ละแห่ง เพื่อป้องกันการลี้ภัยไปขอวีซ่าของคนบางสัญชาติในอีกประเทศหนึ่ง ระวังการให้ visa on arrival โดยทั่วไป และ visa เพื่อการเดินทางมาสมทบกับครอบครัวของแรงงานต่างชาติ และการต่อวีซ่าสำหรับนักท่องเที่ยว

ข. เชื่อมโยงเครือข่ายฐานข้อมูลว่าด้วยรายชื่อผู้ก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนบุคคลที่มีพฤติกรรมอันตรายอื่นๆ เช่นกลุ่มผู้นิยมมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (paedophile) กับสันติบาลและฐานข้อมูลของต่างประเทศ โดยเฉพาะองค์การตำรวจสากล (INTERPOL) และแจ้งให้สถานกงสุลทุกหน่วยทราบ

ค. เร่งรัดติดต่อให้ประเทศต้นทางรับผู้ย้ายถิ่นของคนที่ถูกส่งกลับประเทศไปโดยเร็ว ประสานงานเพื่อหาทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และจัดทำ CI ให้โดยเร็ว

ง. เสนอข้อตกลงทวิภาคีและพหุภาคี หรือกติการะหว่างประเทศต่อรัฐบาลที่เป็นประเทศต้นทางและประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการลักลอบเข้าเมือง เพื่อแก้ปัญหาและเพื่อส่งกลับ (เช่นข้อตกลงระหว่างประเทศไทย มาเลเซียและบังกลาเทศเกี่ยวกับแรงงานบังกลาเทศที่ลักลอบเข้าไปทำงานในมาเลเซียผ่านทางประเทศไทย)

2. ใช้วิธีการทางการทูตและการประชาสัมพันธ์เพื่อจรรงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้านต่อไปนี้

ก. ไม่ได้เป็นคู่กรณีและไม่ได้สนับสนุนการก่อการร้ายสากลใดๆ ทั้งสิ้น

ข. ไม่ได้ให้การสนับสนุนการต่อต้านรัฐบาลใดๆ ทั้งสิ้น

ค. ไม่ได้ใช้แรงงานต่างชาติโดยผิดหลักมนุษยธรรม โดยเฉพาะแรงงานเด็กต่างชาติ และแรงงานสตรี

ง. ไม่ได้สนับสนุนธุรกิจบริการทางเพศในการท่องเที่ยว โดยเฉพาะโสเภณีเด็ก และโสเภณีต่างชาติ

จ. เผยแพร่ข้อมูลว่ารัฐบาลได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อขจัดสภาพปัญหาที่เกิดจากผู้ย้ายถิ่นเข้าเมืองกลุ่มต่างๆ